

Veiklos keliastulpiai

J. VILČINSKO 60 METŲ AMŽIAUS SUKAKTIES PROGA

Kai lietuvių spaudoje retkarčiais skaitome, kad įvairiuose kraštuose ne taip jau lengva būna sudaryti bendrinių mūsų organizacijų valdybas, kad vis dažniau pritrūksta sugebančių žmonių, norinčių ir sutinkančių būti renkama atsakinga pareiga, paprastai susidaro dvilypis, prieštaras išpuolis. Pirmiausia, tūlaimi gali būti ir trupučių keista, kad dėl įvairių mūsų „valdžių“ taip nemažai, palyginti, ginčijamasi, diskutuojama, nesutariama, o savanorių ir tas „valdžias“, štai, ir pritrūksta. Antra vertus, juk turime pripažinti, kad tos įvairios valdybos jau daug metų veikė, dirba ir ne taip jau mažai pasiekė, vadinasi, tose valdybose ne tuščios kėdės stovi, bet gyvi žmonės, dažnai jau ištisus dešimtmečius dirbantieji konkretų lietuvišką visuomeninį darbą. Tiesa, daug tokių veikėjų (ir buvusių veikėjų) pasidarbuoja porą, trejetą metų ir pareigas perleidžia kitiems, dar nepavargusiems, tačiau jau dėlto yra būrys žmonių, kurie jau kone amžiaus ketvirtį pastoviai, darbščiai ir pareigingai nuo visuomeninio darbo nepasitraukę. Jie, matyt, ir sudaro tą pagrindinį kadra, kuris stumia ir palaiko lietuvišką veiklą svetur.

Tokie samprotavimai skverbiasi, kai akis svetur užkliūva už kalendoriaus lapelio, kuriame pažymėta, kad liepos 26 d. suka 60 metų amžiaus Juozui Vilčinskui, kurį visiškai neperdėję galime pavadinti vienu darbščiausių, pareigingiausių ir uoliausių Britanijos lietuvių visuomenininkų, kuris ir po dvidešimties metų šioje saloje vis dar nepavargsta, nesiprašo paleisti poilsui ir eina eilę visuomeninių pareigų. Iš tiesų J. Vilčinskas žinomas visiems Britanijos ir daugeliui kitų kraštų lietuvių.

Karo audrų nublokštas į Italiją, J. Vilčinskas pirmą kartą pokario metais įsikuria Londone ir bematant įsijungia į lietuvišką visuomeninę veiklą. Jo D. Britanijos Lietuvių Sąjungos nario knygtuotės eilės numeris yra 15-tas, vadinasi, jis buvo vienas iš pačių pirmųjų DBLS narių. Nuo 1948 metų J. Vilčinskas jau be pertraukos renkamas į įvairius DBLS organus, o pastaruosius 10 metų jis yra DBLS Centro valdybos pirmininkas. Be to, jis tolygiai yra ir Lietuvių Namų akc. bendrovės valdybos narys, angliskai išsireiškęs — direktorius. Jis lietuviams atstovauja eilėje tarptautinių organizacijų: Peto delegatūroje, Baltų Taryboje ir kitur.

Sukaktininkas J. Vilčinskas gimė 1909 m. Vilniuje geležinkelio valdininko-telegrafisto šeimoje. Vėliau jo tėvas buvo pakeltas į geležinkelio stoties viršininkus. Juo-

zas Vilčinskas mokėsi Kaune, baigė Aukštąją technikos mokyklą, nuo 1930 m. pradėjo tarnauti Kauno miesto savivaldybės Kanalizacijos ir vandentiekio skyriuje ir studijuoti Technikos fakultete. Toje srityje sukaktininkas specializavosi, karo metu buvo vandentiekio žinovas prof. St. Kairio asistentu Kauno universitete, toje srityje dirba ir Anglijoje.

Pasak J. Vilčinsko, į aktyvią visuomeninę veiklą jis įsijungė apie 1926 m. Anuomet jis gyveno Palemonė, kur veikė ir „Kultūros“ žurnalo būrelis. „Kultūros“ žurnalas buvo pažangus, socialdemokratiškas leidinys anuometinėje Lietuvoje. Visame krašte veikė „Kultūros“ būreliai, kurie rūpinosi žurnalo platinimu ir rėmimu. J. Vilčinskas buvo Palemono „Kultūros“ būrelio sekretoriumi. Jis dalyvavo tų būrelių atstovų konferencijoje Šiauliuose, ir aplamai jo visuomeninė veikla sunkiai teatsiema nuo lietuviškosios socialdemokratiškos.

Emigracijoje J. Vilčinskas tapo vienu uoliausiųjų ir vadovaujančių Lietuvos Socialdemokratų Partijos veikėjų. Jis lietuviams socialdemokratams atstovauja tarptautinėje SUCEE organizacijoje (Vidurio ir rytų Europos socialistų unijoje), o po 1952 m., kai Lietuva buvo priimta į Socialistų Internacionalą, J. Vilčinskas Lietuvos Socialdemokratų Partijai atstovavo ir Soc. Internacionale. Pokarėje jis, kaip LSPD atstovas, dalyvavo visose, išskyrus vieną, tarptautinėse Socialistinio Internacionalo konferencijose (Vokietijoje, Švedijoje, Italijoje, Austrijoje, Anglijoje). Nuo 1959 m. J. Vilčinskas yra ir LSPD Užsienių delegatūros narys.

Nuo pat jaunystės J. Vilčinskas yra lietuviškos spaudos bendradarbis. Nepriklausomoje Lietuvoje jis rašinėdavo korespondencijas į „Lietuvos žinias“, „Lietuvos aidą“ ir kitus laikraščius, išėjusių buvo vienas pačių pirmųjų „Europos lietuvių“ redakcijos darbuotojų, kai šis laikraštis dar vadinosi „Britanijos lietuvių“ ir iš tiesų tebuvo kuklus biuletenis. Anuomet jis „Britanijos lietuvių“ paruošdavo politinių žinių dalį. Be to, jis nuo pirmojo iš paskutiniojo numerio dalyvavo ir „Darbininkų balso“ redakcijoje, o to laikraščio išėjo 73 numeriai. J. Vilčinsko straipsniai buvo spausdinami „Darbe“, „Keleivėje“, o „Europos lietuvių“ skaitytojai sukaktininką taipogi pažįsta, kaip nuolatinį šio laikraščio bendradarbį.

Sukaktininkas ypač vertina spaudos reikšmę ir įtaigą visuomeniniam gyvenime. Šiandieną jis prisimeną 1930 m., kada, išspausdinęs nedidelę žinutę Kauno spau-

doje, jis atsiėmė savo visuomeninį tikslą. Mat, Juozas Vilčinskas, kaip ir eilė kitų žinomų lietuvių visuomenininkų ir kultūrinių, yra totorių kilmės. 1930 m., Kauno anuometinėje Ūkio gatvėje pastatius naują totorių mokyklą, kilo mintis, kad būtų gera Ūkio gatvę pavadinti Totorių gatve. Ypač, kad tai buvo sukaktiniai Vytauto Didžiojo metai, o totorių įsikūrimas Lietuvoje juk ir yra siejamas su Vytauto valdymo laikais. J. Vilčinskas tada išspausdino mažą žinutę, kad Lietuvos totoriai žada prašyti Ūkio gatvę pavadinti Totorių gatve. Ir iš tiesų: tos nedidelės žinutės Kauno dienraštyje pakako, kad Kauno miesto savivaldybė, oficialiai neprašyta ir neraginama, gatvės pavadinimą pakeitė. J. Vilčinskas tada įsitikino, kad spauda yra tikrai įtakingas visuomeninis veiksnys.

Ne visas sukaktininko einamąsias pareigas ir atliktuosius darbus čia suminėjome. Tenubrėžime pagrindinius, svarbiausius keliastulpius, nusakantius J. Vilčinsko nuolatį visuomeninio darbo kelią. Akivaizdu, kad J. Vilčinsko veikla lietuviškojoje socialdemokratiškoje, jo ilgametis darbas, einant DBLS pirmininko ir Lietuvių Namų direktoriaus pareigas, eilė kitų jo visuomeninių įsipareigojimų pareikalauja daug laiko, rūpesčių ir pastangų. Kartais kyla įtarimas, kad savo asmeniniam, šeimos gyvenimui sukaktininkui iš tikrųjų nedaug laiko telieka. O visuomeninėje veikloje jis visuomet yra darbštus, labai pareigingas ir uolus. Be tikrai rimto reikalo jis nepraleidžia nė vieno posėdžio, neatsisakė nė vieno įsipareigojimo.

Atsigręždamas į Britanijos lietuvių nuolatį kelią per pastaruosius 20 metų, sukaktininkas mano, kad didžiausias šios salos lietuvių laimėjimas yra Nidos Knygų Klubas ir „Europos lietuvių“ išlaikymas. Pasak J. Vilčinsko, tai nebūtų buvę įmanoma, jei nebūtų sukurtas tvirtas organizacinis ir ekonominis pagrindas, o tuo pagrindu, aišku, yra Lietuvių Namų bendrovė, su dideliais namais Londone, su nuosava spaustuve, su Sodyba.

Sukaktininko žodžiais, lietuvių gretos siaurėja ir šioje saloje. Mišrios vedybos,

daugelio pajėgių tautiečių emigracija ir užjūrius prisidėjo prie Britanijos lietuviškojo telkinio menkėjimo. Beveik tragiška padėtis esanti su mūsų jaunimu, nes iš tiesų tik labai mažas jo nuosimtis įsijungia į lietuviškąjį gyvenimą. Visos mūsų organizacijos ir pagrindinės mūsų pastangos turi būti nukreiptos kaip tik šia kryptimi, tvirtina J. Vilčinskas. Be to, DBLS pirmininkas pasigenda ir didesnio aktyvumo lietuvių moterų tarpe, kurios visuomeninėje veikloje galėtų daug daugiau nuveikti.

Dideli darbai atliekami tik suelktomis jėgomis, sako sukaktininkas. Todėl jis nuosirdžiai tiki, kad pasitaikę nuomonių įvairavimai, ypač tarp DBLS ir DBLB, išsilygins. J. Vilčinsko žodžiais, „Britanijos lietuvių vienybės ir susiklausymo tikiosi ypač dabar, kai atitinkamai pakeisti DBLS įstatai ir Sąjunga formaliai pripažinta kaip vienintelė veiksminga, apjungianti visus lietuvius D. Britanijoje, organizacija“.

(r)

SKUNDAS

„Amerikos balsas, Vatikano, Romos ir kitos radijo stotys ypač melinasi mūsų inteligentijai ir jaunimui“, sakė Jonas Valaitis, Vilniaus radijo ir televizijos komiteto pirmininkas, kultūrinių suvažiavime. „Jie bruka mintis apie kūrybinio proceso autonomiškumą nuo socialinių problemų, klasinės kovos bei politikos. Mūsų ideologijos priešai propaguoja pesimistines pažiūras ir komunistinius idealus, nepasitiki jimą marksinine leninine pasaulėžiūra, bando skiepyti apolitiškumą, skepticizmą.“

Buržuazinė propaganda veda plačią kovą prieš materialistinę tarybinių žmonių pasaulėžiūrą, internacionalizmą. Todėl mes esame priversti daug materialinių ir dvasinių ištelių nukreipti imperialistų propagandai demaskuoti.“ (ELTA)

ZVEJONĖ LAIMEI

Pirmąsiais viešojo veikimo metais didelio įspūdžio sudarė V. Jėzus Genezareto žvejams, savo pirmiesiems mokiniams, kai jie nepatogioje vietoje ir netinkamu metu, Jėzui paliepus, išmetė tinklus žvejonei, sugavo nepaprastai daug žuvų ir jomis pripildė du laivelius. Petras, Jokūbas ir Jonas išsigančiodami tokio laimikio. Simonas Petras klaupeš prieš Jėzų: „Eik sau nuo manęs, Viešpatie, nes esu nuodėmingas žmogus“. O jam atsakė Jėzus: „Nebijok, nuo šiol žvejosi žmones“ (žr. Luko 5, 10).

Kas ir ką kaibėjo Lietuvos vardu, prof. Thompsonas neparyškina. Tyli ir mūsų istorijos sultiniai. Vis dėlto būtų buvę įdomu patirti, ką Leninas tautų atžvilgiu būtų daręs Prinkipe. Rusų bolševikų tikrąja nuomone, tur būt, nusakė Staliną po to, kai Sovietija pasirašė taikos sutartį su Baltijos valstybėmis (su Estija 1920 m. vasario 2 d., su Lietuva liepos 12 d., su Latvija rugpjūčio 11 d.). Maskvos Pravdoje (spalio 10 d.) jis rašė:

„Buvusių Rusijos pasienio kraštų atskyrimą reikia atmesti, nes tai griežtai priešinga tiek pasienio, tiek Rusijos vidaus masių pagrindiniams interesams. Atsisakymas grąžinti revoliucijos laimėjimus Rusijos viduje ir kliudytų jais kurstyti išsilaisvinimo sąjūdį Europos rytuose ir vakaruose. Atsisakyti kraštai neišvengiamai patektų tarptautinio imperializmo vergijon. Šiuo metu tų kraštų atskyrimas yra tiesiog kontrrevoliucijos dalykas“.

Sąjūdinio pareiškimą iškėlė prof. Tarulis savo 1959 m. išėjusioje knygoje Soviet Policy Toward the Baltic States. Įdomu, kad viena ranka rusai bolševikai rašė taikos sutartis, kuriomis pripažino Baltijos kraštų atskyrimą, o kita ranka rašė, kad tai „kontrrevoliucijos dalykas“.

Lenino nuolaida tartis dėl „Alijantų įtakos“ patekusių kraštų sukėlė aštrių ginčų bolševikuose, kaip savo metu sukėlė ir jo nuolaida pasirašyti su vokiečiais Lietuvių Brastos sutartį. Prof. Thompsonas sako: „Dėl šios nuolaidos valstybė galėjo netekti gana plačios pasienio juostos, todėl Sovietijos viduje kyla smarki kritika ir opozicija“. Tačiau ir dabar partija nusileido Leninui, kaip Lietuvį Brastos laikais. Centrinis bolševikų komitetas vasario 10 d. pūsėdėje nutarė priimti kvietimą dalyvauti Prinkipo konferencijoje.

Konferencija neįvyko ne tiek dėl baltųjų rusų pasipriešinimo, kiek dėl maršalo Foch ir anglų ministerio Churchillio vilčių, kad Vakarų ginklais ir finansais remiamos baltųjų rusų frakcijos nuvers bolševikus. Prof. Thompsonas pasakoja: „Prancūzai ir jų talkininkai lenkai net karštai svarstė sumanymą sudaryti milžinišką frontą prieš bolševikus, kurio centras būtų Lenkija, o ramstis — Amerikos kariuomenė“. Vieno banketėlio metu anglų premjeras Lloyd George net juokavo: „Prancūzai nori prieš bolševikus kariauti

Iš mirusiųjų prisikėlusius išganytojas, apsiėmęs vienuolikai apaštalų, įgaliojo ir įpareigojo juos žvejoti žmones jų amžinai laimei. „Eidami į visą pasaulį, skelbkite Evangeliją visam sutvėrimui. Kas tikės ir bus pakrikštytas, tas bus išganytas, o kas netikės, bus pasmerktas“ (Mork. 16, 15-16).

Daug milijonų žmonių priėmė Kristaus mokslą ir tiki jo dieviškam apreiškimui ir pagal tą mokslą gyvena. Jie eina tikru išganymo keliu. Bet daug žmonių dar visai negirdėjo nei apie Dievą, pasaulio Kūrėją, nei apie Atpirkėją, Jėzų Kristų, nežino savo gyvenimo tikslo nei savo paskirties būti amžinoje laimėje danguje. Jie nežino Dievo apreiškimų tiesų; jų negali jiems duoti nei kokia techninė, mechaninė, mokslinė, ekonominė pažanga. Reikia, kad Kristaus Bažnyčios misionieriai juos pamokyti, apšviesti. Jie tai daro gyvu žodžiu. Bet mūsų laikais yra lengvesni susižinojimo būdai. Katalikiškoji spauda, radijas, televizija gali vienu kartu pasiekti daug milijonų skaitytojų, klausytojų, žiūrovų ir jiems visiems perteikti reikalingas religines žinias.

1968 m. Thailande (Siam) kun. R. Brennan, gavęs pinigines paramas, įstaisė radijo siųstuvą ir rekorderius, pasigaminą 40 juostelių ir jas pasiuntė Thailando 40 radijo stoties. Ir štai Kalėdų dieną 14 milijonų žmonių išgirdo katalikiškas Kalėdų giesmes ir žinias apie gimusį pasauliui Kristų. Ko negalėjo padaryti per 400 metų misionieriai — pasiekti visus Thailando gyventojus, tai pajėgė padaryti kun. Brennan savo patarnavimu.

Didžiojoje Britanijoje yra sudaryta katalikiškos spaudos ir informacijos raštinė, veikianti 24 valandas per parą. Ja naudojasi spaudos, radijo ir televizijos žmonės, patikslindami turimąsias žinias.

Sudarytas katalikų radijo ir televizijos centras Hatch End, Middx. Jis aptarnauja visą Angliją. Centre dirba žinovai, specialistai, jis turi naujausius techninius įrengimus ir vieną gražiausių pastatų.

Afrikos valstybėms, Indijai, Ceilonui, Filipinams, Pietų Amerikos kraštams yra ruošiami radijo ir televizijos specialistai. Per trejus metus čia mokėsi 550 asmenų: kunigų, vienuolių ir pasauliečių žmonių. Jų tarpe du jugoslavai kunigai.

Nauji apaštalavimo akiračiai ir progos siūlosi katalikų Bažnyčiai: žmonių zvejonė jų pačių amžinai laimei. Šiam sąjūdžiui Did. Britanijoje vadovauja Salfordo vyskupas. Panašias komisijas turi ir kitos katalikų šalys.

Popiežiaus Pauliaus potvarkiu visame katalikų pasaulyje yra skirtas vienas sekmadienis „žmonių susižinojimo Priemonės“ paremti. 1969 m. tam reikalui buvo paskirtas 4 sekmadienis po Sekminių, birželio 22 d.

K. A. M.

50 M. VERSALIO SUTARČIAI

(2)

5. Lietuva — kaulas gerklėje rusams

Pirmasis Taikos konferencijos posėdis įvyko 1919 m. sausio 12 d. Dalyvavo 70 atstovų iš 30 Vokietijai karą paskelbusių Sąjungininkų ir jų rėmėjų sudarantį valstybių. Pilnates posėdžių iš viso tesušaukta šešetas. Paskutiniame — birž. 28 d. — buvo sudaryta Vokietijai pasirašyti sutartis. Svarstymams pagreitinti pilnatis paskyrė Dešimties tarybą, bet ir ši pasirodė nepakankamai lanksti, todėl kovo 24 d. suorganizuota Keturių didžiųjų taryba, kuri konferencijos darbus ir baigė tvarkyti.

Konferencijon nebuvo priimti ne tik lietuvių ir kitos Rusijos imperijos buvusios tautos, bet ir patys rusai. Mat, Rusija neturėjo tuo metu aiškiai pripažintų vyriausybės ar valstybės ploto. Bolševikai turėjo buvusios imperijos vidurį, o juos iš kraštų puldinėjo Kolcakas Sibire, Denikinas Ukrainoje, Čaikovskis Archangelske, Judeničius Estijoje. Užsienyje imperijos tęstinumui rūpinosi atstovauti likę diplomatai: Nabokovas Londone, Maklakovas Paryžiuje, Bachmetjevas Vašingtone. Telegrama Kolcakui (1918 m. lapk. 19 d.) Maklakovas siūlė sudaryti diplomatinę delegaciją Taikos konferencijai. Jis sakė: „Tik kuo plačiausiu pagrindu sudaryta Rusijos atstovybė geriausiai pasipriešintų tautoms, norinčioms išsiskirti iš valstybės“.

Bet rusams tokią atstovybę sudaryti nebuvo lengva, nes buvo daug vadų, o mažai pėstininkų. Po sunkių ir painių derybų vis dėlto 1919 m. sausio 19 d. jau po pirmojo Taikos konferencijos posėdžio, rusų delegacija buvo sudaryta, bet konferencijos nebuvo pripažinta. Ji pasivadino „Rusų politinė konferencija (sovesčianijė)“. Jos autoritetą pripažino Kolcakas, Denikinas ir Čaikovskis.

Tos rusų atstovybės ašis buvo Denikino žmogus, carų imperijos užsienio reikalų ministris Sazonovas. Į Paryžių važiuodamas, jis stabtelėjo Romoje (1919 m. sausio 19 d.) ir pareiškė, kad idėja sudaryti nepriklausomą Suomijos ir Baltijos valstybes jam keliauti „juoką“, nes tai, girdi, Rusiją

atkirstų nuo jūros. Jis sakė: „Kariausime dar prieš susitikdami!“ Jo žodžius Vašingtonui perdavė Amerikos ambasadorius Page.

Lietuvių ir kitų tautų noras išeiti iš rusų imperijos buvo kaulas gerklėje griuvusiai imperijai atstovauti pasišovusiai rusų Sovesčianijai. Prof. Thompsonas pasakoja: „Mažosios tautos prisiumė įgaliotinius ir Paryžių. Taip padarė Suomija, Baltijos tautos ir Ukraina. Jų atstovai nesyki būdavo kviečiami išdėstyti reikalavimus įvairioms Taikos konferencijos komisijoms, o tas pridarydavo amžino rūpesčio Sovesčianijai“.

6. Rusų debesio mažas lietus

Rusų delegacijos poveikis Taikos konferencijai apskritai, sakoma, buvęs „nedidokas“, nors, spėjama, šiek tiek sukludė anksčiau pripažinti Baltijos valstybes. Gal kiek paveikė ir nustatant Kurzono liniją, kaip ribą lenkų apetitui apriboti gauti visus buvusios Didžiosios Lietuvos kunigaikštystės slavų kraštus. Ši linija buvo nubrėžta 1919 m. gruodžio 8 d. ir Vilnių priiskyrė Lietuvai.

Rusai ypač baiminosi, kad, plintančių demokratinių apsisprendimo šūkių įtakoj. Konferencija nepriimtų Baltijos kraštų, Suomijos ir Ukrainos atstovų tikraisiais nariais. Šių tautų klausimu Sovesčianijos posėdžiuose, matyti, vyko nemaža karštų ginčų. Maklakovas, sakoma, stovėdaves už autonomijas, bet kiti rusai buvę griežtai priešingi.

Taikos konferencijai rusai pateikė apie dvidešimt įvairių memorandumų. Būdinga, kad pačiu pirmuoju (1919 m. kovo 9 d.) jie kėlė Rusijos „tautų klausimą“. Balandžio 19 d. memorandumas kalbėjo apie Lenkiją ir Lietuvą, gegužės 24 d. apie Baltijos kraštus, o rugsėjo 21 d. (Konferencijai jau pasibaigus) protestavo prieš estų pareikštąjį norą rašyti taikos sutartį su bolševikais. Visų memorandumų nuorašai, sakoma, laikomi dabar Hooverio institute Kalifornijoje.

7. Ir Alijantai kalba apie Baltiją

Dar prieš Taikos konferencijos oficia-

liuosius posėdžius angliai, prancūzai ir italai 1918 m. gruodžio pradžioje sušaukė pasitarimą, kuriame, be kitų klausimų, svarstė ir iš rusų imperijos norinčių išeiti tautų klausimą. Kurzono remiamas anglas Balfour linko kvieisti šių tautų atstovus dėti savo reikalavimus Taikos konferencijai. Tačiau italas Sonnino galvojo, kad tai gundytų vokiečius pasilikti žemėse tų tautų, kurios buvo jų okupuotos, neva „ginti nuo bolševikų“. Prancūzas Clemenceau galvojo, kad Baltijos kraštai dar „nedakepė“. Sakė: tegul kurį laiką pagyvena kaip yra ir tik po to bus galima pripažinti ir sustartinti įrašyti.

Norėdami šiek tiek apraminti suirutę Rusijoje, Wilsonas ir Lloyd George (bet ne Clemenceau) pritarė minčiai šaukti Turkijos Prinkipo saloj (1919 m. vasario 15 d.) visų kovojančių rusų bendrą konferenciją. Leninas Alijantų kvietimą priėmė, nes norėjo, kad Vakarai pripažintų ir duotų paskolų. Tarp kitų nuolaidų, jis sutiko net „tarti dėl buvusių Rusijos valstybės kraštų, kurie šiuo metu yra Alijantų įtakojė“.

Bet „baltieji“ rusai Prinkipo pasitarimų nemorėjo. Prof. Thompsonas pasakoja: „Baltiesiems rusams buvo ypač smagu atsisakyti dalyvauti Prinkipe, nes, viena, jie po senovei troško tęsti kovą prieš bolševikus, antra, jie bijojo, kad ta konferencija pripažins ir net patvirtins Rusijos tautų siekimus išsiskirti iš buvusios imperijos atskiromis, savitomis valstybėmis. Šios tautos taip pat buvo pakviestos į Prinkipą ir kvietimus priėmė, tačiau pabrėžė, kad dalyvauti ne kaip Rusijos valstybės dalys, bet kaip atskiros valstybės. Ukrainos Petliūra ir Baltijos kraštų atstovai kėlė būtinumą dar prieš konferenciją priversti bolševikų ginkluotąsias pajėgas pasitraukti iš užimtųjų sričių ir pasirašyti paliaubas. Rusų Sovesčianija Paryžiuje, kuri jau seniai buvo sudariusi kovos frontą prieš šią tautų atskyrimą ir prakaitytą, kaip rusai nebūtų priimtos nariais Taikos konferencijon, aišku, nelabai norėjo akis į akį susitikti su tų tautų atstovais Prinkipe“.

8. Prieš tautų laisvę stoja visi rusai

Prinkipo konferencija taip ir neįvyko.

Savaitgalis Romuvoje

(2)

11. Hannoverio apylinkėi atstovavo V. Šukys. Yra 15 narių, daugiausia seni žmonės. Suruošta senelių šventa vakarienė.

12. Brechto apylinkės pirmininkas J. Gulbinas priminė, kad 1947 m. ten buvo apie 8000 lietuvių vyrų. Šiuo metu yra 25 lietuviai, iš jų moka solidarumo įnašus. Visi mokesčiai atiduodami Krašto valdybai, sau nepasilaikant pagal nuostatus priklausančių 30 nuosimčių. Saviems reikams turima atskira kasa. Kultūrinę veiklą sunkina toji aplinkybė, kad trūksta lietuviškų šeimų. Rūpinamasi įkurti vargų mokyklą, jau surasta mokytoja. Materialinė padėtis gera, daugelis lietuvių turi savo namus ir automobilius.

13. Kaiserslauterno apylinkė. Referavo pirmininkas Vytautas Stončius. Apylinkės branduolys yra 8593 LS lietuvių kuopoje. Kiti nariai išsiskleidę plačioje apylinkėje. Veiklą finansuoja ir kitaip pagal paremimą 8593 LS kuopa, kurios rėmuose veikia taip pat būrelis remti Vasario 16 gimnaziją. Žinoma, kuopos palankumas išplaukia iš jos vado Juozo Venckaus lietuviško sąmoningumo. Apylinkėi priklauso 77 pilnateisiai nariai, kartu su šeimomis 140 asmenų. Jaunimo mažoka, vaikų daug. Nemažas skaičius lanko Vasario 16 gimnaziją. Prenumeruojami lietuviški laikraščiai, kuopoje yra didelis knygynas. Prireikus išleidžiamas apylinkės informacinis biuletenis.

14. Weinheimio apylinkėje yra 14 narių. Pranešimą darė pirmininkas Antanas Žolynas.

15. Darmstadtio apylinkė buvo įsteigta 1967 m. Kultūrinio darbo labai mažai. Buvo Vasario 16 minėjimas. Renkami pinigai gimnazijai. E. Simonaičio atkapiui, Raudonajam kryžiui, kaip pranešė pirm. Arminas Lipsys.

16. Bonn-Koelno apylinkės pirmininkas Kasparas Dikšaitis pranešė, kad apylinkėje yra 56 pilnateisiai nariai, iš jų 20 jaunesni kaip 30 metų, 24 tarp 30-50 metų ir 12 daugiau kaip 50. Vaikų iki 10 metų yra 12, ir tiek pat nuo 10 iki 18 metų. Minimos įprastinės šventės, ir minėjimus susirenka iki 150 asmenų. Nariai labai aktyviai prisideda prie organizavimo darbų. Planuojama literatūros vakaras, paskaitos apie meną, iliustruojant skaidrėmis, bus steigiamą vargų mokyklą, organizuojamas tautinių šokių būrelis. Yra bibliotekai knygų, tik reikia tvarkytojo. Geri santykiai su įgaliotiniu prie Krašto vyriausybės G. Šimkevičium. Mezgamas ryšys su Belgijos lietuviams. Apylinkės nariai informuojami aplinkraščiais.

17. Bielefeldo apylinkėje yra daugiau kaip 40 narių, kurie savo tarpe gerai sugyvena, kaip pranešė pirmininkas Švažas.

18. Hamburgo apylinkėje yra 41 narys. Veikla gal net per didelė, nes nėra tokios šventės, kuri nebūtų paminima. Į minėjimų programas traukiami vaikai, kuriems pasiruošimas tampa tam tikra lietuviška mokykla, tačiau ne vargo! Šiuo iš viso keisti lietuviškų mokyklėlių vardą, t.y., liautis jas vadinti vargų mokyklomis. Apylinkėje šiemet sukanka 20 metų. Apie jos veiklą pranešė pirmininkas Jonas Valaitis.

19. Hageno apylinkė. Pirmininkas L. Vilčinskas pranešė, kad yra 36 nariai, su šeimomis 70 žmonių. Yra dar ir daugiau lietuvių, Bendruomenė nepriklausančių. Jiems lietuviybė neįdomi, užsiėmę vien savo asmeniškais reikalais. Veikia vargų mokykla su 11 mokinių. Mokytoja Bučvietis.

ANTVERPENO TUNELIS

Antverpenas (Belgija) jau gegužės 31 d., pasirodo, turėjo didelę šventę — po šėdės upe buvo atidarytas tunelis, pradėtas statyti 1964 m. rudenį. Tai esąs plačiausias pasaulyje tunelis — 50 m. platumo.

Pirmasis tunelis ten buvo statomas 1933 m. Anuomet kastas po upe urvas, 2.110 metrų ilgio ir gilesnis, kad atlaikytų vandens slėgimą. Naujasis tunelis kastas kitu būdu, jis yra tik 690 m. ilgio (vien po upe 511 m). Buvo pagaminti didžiuliai 100 X 50 X 10 metrų blokai, iš jų 5 tokio didumo, o šeštasis mažesnis. Tie didieji blokai svėrė po 45.000 tonų. Gatavi blokai buvo plukdomi į tunelio vietą — upės dugne iškastąjį kanalą, ten skandinami ir jungiami vienas su kitu. Sunkumų buvo daug — kludė blokų išmėros, svoris, upės srovė, jūros potvyniai ir atoslūgiai. Su viskuo reikėjo skaitytis.

Tunelis turi 4 atskirus koridorius. Apkalčiota, kad per valandą galės pravažiuoti 7.200 mašinų, bet paaiškėjo, kad praktiškai jau pravažiuoja ir 9.000.

Ivažiuti į tunelį dešinėje šėdės pusėje pastatyta 14 km ilgio autostrada. Užbaigus visus darbus, Belgijos teritorijoje autostrada turės 169 km, ir joje bus daugiau kaip 150 tiltų. Tie keliai jungs Stockholmą su Lisabona (4.000 km). Dviejų bėgių geležinkelio susisiekimo darbai bus baigti 1970 m. rudenį, o dviratininkams koridorius — po dviejų mėnesių.

Prie tunelio dirbo apie 1.400 darbininkų ir 120 inžinierių ir technikų. Atidarymo šventės iluminacijoms išleista 4 mil. belgiškų frankų!

20. Memmingeno apylinkėi atstovavo jos vadovybės narys jaunimo reikalams Marius Dresleris ir vargų mokyklos mokytoja Žibutė Pagels, kuri perskaitė apylinkės pirmininko laišką, paaiškinantį, kodėl jis nedalyvauja šiame suvažiavime. Apylinkė narių skaičiumi yra pati didžiausia Vokietijoje.

21. Due-sendorio apylinkė visai naujai atgaivinta. Jai atstovavo pirmininkas Martynas Valaitis, kuris reišė džiaugsmą nauja veikla ir skatino kreipti daugiau dėmesio į senelius ir vienišius lietuvius.

22. Muncheno apylinkės pirmininkas A. Brakauskas atsiuntė pranešimą apie apylinkės veiklą, tačiau suvažiavime jis negalėjo būti perskaitytas, nes Krašto valdyba pasiekė tik sekmadienį.

II. Įgaliotiniai prie kraštų vyriausbių. Pristatydama prie V. Vokietijos federalinės santvarkos, V-jos LB valdybą yra paskyrusi savo įgaliotinius prie kiekvieno krašto vyriausybės. Įgaliotiniai buvo paskirti dalyvauti B-nės veiklų suvažiavime ir padaryti pranešimus. Atvyko 7 kraštų atstovai.

1. Niedersachsen (sostinė Hannover). Vokietijos LB valdybą nuo 1964 m. atstovauja Vaclovas Šukys. Jis pranešė apie savo išvystytą veiklą, nusiskundamas, kad labai trūksta lietuviškos inteligentijos.

2. Baden Wuerttemberge (sostinė Stuttgart) V-jos LB valdybos įgaliotinė yra Zinaida Glemžienė, kurią šiame suvažiavime pavadavo Jonas Glemžs. Jis pabrėžė, kad yra daug į Bendruomenę neįsijungusių lietuvių. LB veiklų užduotis juos suburti į LB organizaciją. Krašto vyriausybė lietuvių veiklą dosniai remia.

3. Nordrhein Westfallen (sostinė Dusseldorf). Čia V-jos LB valdybai atstovauja trijų asmenų komisija, vadovaujama G. Šimkevičiaus (kiti nariai: Blinkėvičius ir L. Vičinskas). Jie darbą pradėjo 1968 m. gruodžio 1 d., o 1969 m. sausio 23 d. pristatė kompetentingiesiems ministerijos

valdininkams. Jie sušaukė krašte veikiančių apylinkių pirmininkų suvažiavimą, kuriame dalyvavo 5 pirmininkai. Dabar veikia 7 apylinkės. Gražiai pavyko jaunimo suvažiavimas Bad Godesberge, kur dalyvavo 65 jaunuoliai. Steigiamos vargų mokyklos: Hagene, Bonnoje ir Bochole. Organizuojama atskira vaikų vasaros stovykla, kurioje dalyvaus 54 vaikai. Krašto vyriausybė veiklą remia labai dosniai.

4. Saare (sostinė Saarbruecken) įgaliotiniu yra kun. Bronius Liubinas. Krašte veikia viena apylinkė. Vasario 16 gimnazijoje mokosi iš Saaro krašto 4 vaikai. Vyriausybė veiklos neremia.

5. Rheinland Pfalz (sostinė Mainz). Vokietijos LB valdybai atstovauja kun. Bronius Liubinas. Krašte veikia 3 apylinkės: Kaiserslautern, Mainz ir Miesau. Dar galėtų būti įsteigta apylinkė Bad Kreuznach. Vasario 16 gimnazijoje iš šio krašto mokosi 22 vaikai. Iš trijų šių metų gimnazijoje abiturientų 2 yra iš Rheinland Pfalz: P. Buračas iš Kaiserslauterno ir P. Nevulis iš Miesau. Krašto vyriausybė veiklą truputį paremia. Pvz., šių metų centriniam minėjimui paskyrė DM 500, nes jis vyko Mainze. Kaiserslauterno apylinkės veiklą finansuoja remia 8593 LS Kuopa.

6. Bavarija (sostinė Muenchen). Iki šiol V-jos LB valdybai atstovavo E. Rugienienė, o jai atsisakius, dabar yra paskirtas stud. Mečys Landas. Jis posėdžiuose dalyvavo, tačiau pranešti neturėjo dar ko.

7. Hesse (sostinė Wiesbaden) ilgą laiką jokio įgaliotinio nebuvo. Šiomis dienomis sutiko tas pareigas eiti tėv. Alfonsas Bernatonis. Jis buvo pasirodęs ir posėdžių saieje.

III. Vargų mokyklos

Nors iš apylinkių pranešimų paaiškėjo, kad jų skaičius po paskutiniojo Krašto tarybos posėdžio kone padvigubėjo (buvo 4, yra 7), tačiau suvažiavime tedalyvavo tik viena mokytoja. Tai Žibutė Pagels iš Memmingeno. Ji specialaus pranešimo nedarė, o tik perskaitė savo apylinkės vadovybės pirmininko laišką, paaiškinantį, kodėl jis nedalyvauja šiame suvažiavime.

(Bus daugiau)

Jaunimas Annaberge

Annaberge pilaitė Bad Godesbergo mieste, beveik visiems Vokietijoje gyvenantiems pabaltiečiams žinomas jaunimo centras, šiais metais ypač pagarsėjo savo dažniais ir šauniais suvažiavimais. Beveik kas savaitę namų šeiminkui kun. J. Urdei tenka pasitikti, apnakvydinti ir pavalgydinti nemažą būrį pabaltiečių jaunimo, kuris čia suvažiuoja atsispaivinti savo krikščioniškoje bei tautiškojo dvasioj.

Vienas daugelio šių suvažiavimų ypač vertas dėmesio, būtent, Nordrheinwestfalijos lietuvių jaunimo suvažiavimas, kuris įvyko birželio 6-8 d. d.

Šio sąskrydžio organizatorė — bocholtiškio Šimkevičiaus vadovaujama Vokietijos Lietuvių Bendruomenės atstovybė prie Nordrheinwestfalijos vyriausybės. Ji viliojančiu aplinkraščiu sukvietė savo krašto lietuviškąjį jaunimą, pažadėdama jam daug dvasinio peno bei gerų galimybių išsidukti, pasiūkti.

Tad ir neuostabu, kad vietoj lauktųjų 30-40 dalyvių, kurie normaliai į tokius suvažiavimus atvyksta, ši kartą apie 70 jaunų žmonių suplaukė į didingus Annaberge rūmus. Nors rengėjai tokiai invazijai nebuvo pasiruošę, tačiau, namų šeiminkui pagelbstint, pasisėk suorganizuoti pakankamai nakvynių bei maisto, tad visi atvykusieji rado paslaugią prieglaudą. Todėl be jokių išorinių rūpesčių buvo galima eiti prie numatytosios programos.

Šeštadienį priešpieť iš Muencheno atvykę studentas S. Boehm papasakojo savo įspūdžius iš kelionės į Lietuvą. Jam, kaip Vokietijoje užaugusiam lietuviui, pasitaktė proga su savo draugu Velykų metu apsilankyti tėvynėje. Iki Minsko važiuavo privačiu automobiliu. Nuo čia iki Vilniaus turėjo važiuoti pirmos klasės traukiniu. Lietuvos sostinėje juos pasitiko maloni ponija, kuri nurodė viešbutį ir priminė, kad jiems teistaina būti Vilniuje, ir perspėjo, kad nesuligvalgotė be leidimo iš miesto išvykti.

S. Boehm pasakojo apie savo viešnagę Vilniuje, apie apsilankymą universitete, susitikimą ir pokalbius su studentais, apie Vakarų Vokietijos vaizdą Lietuvos jaunimo akyse ir apie žmonių gyvenimą tiek, kiek jis galėjo patirti.

Ypatinę klausytojų dėmesį jis atkreipė pasakojimu, kad Lietuvoje nemaža jaunimo eina į bažnyčią, kaip jam pirmąją Velykų dieną teko patirti. Apskritai paėmus, Lietuvos žmonės labai švetingi, džiaugėsi, kad jis, Vokietijoje užaugęs, dar taip gerai kalba lietuviškai, stebėjosi, kad Vokietijoje lietuviai turi savo gimnaziją.

Baigdamas jis pabrėžė, kad jam ši kelionė paliko labai gilių įspūdžių, ir patarė apsilankyti Lietuvoje kiekvienam lietuviui, kuris tik gali. Taip pat jis patarė į Lietuvą vykstančiam iš anksto dviasiskai pasiruošti. Ypač jaunimas Lietuvoje vienašališkai informuotas. Tad, norint su juo protiningai diskutuoti, reikėtų iš anksto susipažinti su jo mentalitetu.

Iš klausė šią paskaitą ir padiskutavę, su-

važiavimo dalyviai pasistiprino savo skanumu išgarsėjusiu valgiu, pagamintu Urdziesnės su talkininkėmis, o pasilėję vėl susirinko paskaitos išklausyti. Šį kartą kalbėjo žymusis mūsų publicistas ir muzikas V. Banaitis apie lietuvių muziką.

Supažindinęs jaunuosius su senais lietuviškais muzikos instrumentais, kaip skudūčiais, skrabalais ir kanklėmis, jis dar pakalbėjo apie lietuviškas liaudies dainas, apie bažnytinę muziką ir pagaliau pristatė žymesnius lietuvių kompozitorius — Čiurlionį, Pakalną. Kad klausytojams būtų lengviau sekti jo išvedžiojimus, jis savo paskaitą pailiustravo plokštelio muzika.

Vakare jaunimas turėjo progos pasišokti. Iš Dusseldorfio pakviesta bytkapela grojo moderniausius šokius, o vienas kitas dalyvis muzikantas pagrojo lietuviškų šokių. Net mūsų tautiniai šokiai nebuvo pamiršti.

Pertraukų metu buvo dainuojamos lietuviškos dainos. Iš ankstyvesnių suvažiavimų buvo patirta, kad mūsų jaunimas ne labai moka dainų žodžius, taigi ši kartą buvo griebtasi šią negerovę pašalinti. Iš Amerikos atvykusi lietuvaite Bogutienė prieš suvažiavimą paaukojo keletą popiečių, surašė pačias reikšmingiausias ir garsiausias dainas ir atspausdino jas rotatorium. Šio darbo rezultatai buvo geri: visi traukė, kiek išmanydami!

Gerokai pasilinksminę ir išsimiegoję, suvažiavimo dalyviai sekmadienio rytą susirinko į Annaberge koplyčią bendrų pamaldų, kurias laikė kun. J. Urdzė.

Po pamaldų Vokietijos Lietuvių Studentų sąjungos pirmininkas Mečys Landas skaitė referatą apie lietuvių išeivijoje, trumpai painformuodamas apie išeivijos lietuvių istoriją ir ilgiau sustodamas prie jų organizacijų. Ypač jis iškėlė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės reikšmę ir paskatino visus įsijungti į šią organizaciją. Be to, jis dar panagrino išeivijos, ypač Vokietijos lietuvių jaunimo problemas.

Šią paskaitą ir baigtą suvažiavimo programą. Užbaigus žodį tarė V. Šimkevičius, dėkodamas už gausų atsilankymą. Jaunimas pareiškė padėką atvykusiems organizatoriams — Šimkevičiams ir Vilčinskiui ir prašė juos netrukus vėl suorganizuoti tokį puikų suvažiavimą.

Kad suvažiavimas labai gerai pasisekė ir pasiekė savo tikslą, rodė jau ir tai, kad dalyviai beveik nė nenorėjo išsiskirstyti. Didelė dalis jaunimo susirinko parke prie Annaberge pilies ir iki pat vakaro dalijosi suvažiavimo įspūdžiais ir atsispaivino lietuviškomis dainomis.

Patenkintas Dalyvis

NAUJAS TRANSPORTAS, SVIEŽIOS PREKĖS

Trejos devynerios — pokelis 12 šil. Lietuviška krupnikas — 2 sv. 8 šil. Lietuviška degtinė „Dar po vieng“ — 2 sv. 8 šil.

Gaunama: Z. Juras, 421 Hackney Rd., London, E.2.

LAISKAS IŠ NOTTINGHAMO

Savo darbo „Politinis Nepriklausomos Lietuvos gyvenimas“ skyriuje „Didžioji klaida“ prof. dr. Z. Ivinskis mėgina suprasti 1926 m. gruodžio mėn. perversmą ir paieikti mums žiupsnį įdomių minčių. Tačiau vienoj vietoj profesorius rašo: „Daug sunkiau yra įžvelgti krikščionių demokratų laikysena. Reikia atrasti objektyvų, nešališką atsakymą. Aš jo dar pilnai neradau“. Pamėginkime tad surasti.

Praeitame savo laiške jau minėjau, kad sukilimas išdygo iš tuomet mūsų jaunoj valstybėje susidariusios politinės tuštumos — sukilėliai įžygiavo į ją, užpildė tą tuštumą ir paskelbė save krašto vyriausybe. Tad kyla svarbus klausimas: kokie veiksniai sudarė kalbamąją politinę tuštumą?

Visų pirma tai pats naujai išrinktas trečias Seimas, tai yra jo sudėtis. Seniau Seimas, prates veikti krikščionių demokratų absoliučios daugumos diktatūros pagrindu, dabar, neturėdamas bet kurios partijos daugumos, buvo priverstas ieškoti demokratinio valdymosi kelio, pagrįsto tarpartinę sampratą ir jų lyderių valstybine išmintimi. Salygos tam buvo ypač sunkios, jeigu iš viso įmanomos.

Antra, liaudininkų sudarytoji koalicinė vyriausybė buvo labai silpna. Jos svarbiausias partneris buvo socialdemokratai. Pastarieji pradžioj visai nenorėjo dalyvauti vyriausybėje; tik liaudininkų ilgai ir sunkiai perkalbinti, pagaliau sutiko, nors bendradarbiavo ir labai nenoromis. Kiti gi liaudininkų vadovaujamus koalicijos partneriai — tautinės mažumos (žydai ir lenkai) buvo veikiau našta negu pagalba vyriausybei. Tad koalicija buvo tik formali, o iš esmės koalicijos dalyviai neturėjo nei juos apjungiančių bendrų tikslų, nei bendro kelio jiems vykdyti. Net svarbiams reikalui esant, šiai vyriausybei su žydais ir lenkais kraštas buvo vargu pasiekiamas. Tad vienintelė jos atrama buvo čia pat reziduojantis Seimas. Bet Seimas, sudarytas iš partijų be aiškos daugumos, nesugebėjo surasti demokratinio kelio krašto įstatymdavystei. Seimas buvo neveiksmingas ir todėl buvo silpna parama silpnai vyriausybei.

Trečia, Seimo veiksmingumas priklausė išimtinai nuo opozicijos, kurią sudarė krikščionių demokratų blokas. Tas blokas buvo labai stiprus ir pajėgus, nes jam priklausė arti 50% visų Seimo narių. Ši opozicinė jėga manė, kad savo opozicinei veiklai ji turi pasirinkimą tarp dviejų kelių: arba būti konstruktyvi ir atsakinga bent už pagrindinių valstybės įstatymų tinkamą galiojimą, arba būti destruktivi ir be atsakomybės už bet ką. Ir čia krikščionių demokratų blokas, valstybiškai žiūrint, padarė dvi fatališkas klaidas: pirma, tokio pasirinkimo iš viso jis neturėjo; antra, jis nusistatė būti destruktivi ir neatsakingu.

Bet kurioj demokratinėje valstybėje bet kuri opozicija jokių atvejų, o ypač jeigu ji pajėgi, negali pateisinti savo esimo vien tik savo priešingumu bet kuriems vyriausybės veiksmams. Ji taip pat negali būti laisva nuo atsakomybės, kad bus paisoma pagrindinių valstybės įstatymų. Opozicija privalo būti kuriamoji valstybės jėga, tai

yra jos aukščiausias gyvybinis dorinis dėsnis. Jeigu opozicija pasirenka sau kelią tik ardyti, nesiimdama atsakomybės prieš nieką ir nė už ką, ji visų pirma griaua savo pačios esimo pagrindą ir pagaliau tampa nebe vyriausybės opozicija, bet neatsakinga politinių gangsterių gauja.

Panašiai atsitiko 1926 metais ir su krikščionių demokratų opozicijos bloku trečiame Seime. Tapę opozicija tik dėl opozicijos, priešindamiesi ir be kompromiso trukdydami bet kurį vyriausybės veiksmą, atleidę save nuo bet kurios valstybinės atsakomybės, krikščionys demokratai ir patys nepajuto, kaip jie sugriovė savo esimo pagrindus, kaip jie paralyžavo vyriausios demokratinės institucijos — Seimo veikimą ir tuo pačiu patys išvirtė į apsvaigusius, valdžios trokštančius maištininkus. Ar tad nuostabu, kad pagaliau krikščionys demokratai (gal būt, net su džiaugsmu?) įsijungė į gruodžio mėnesio sukilimą?!

Tuo būdu krikščionys demokratai anu liaivo ir pačių valstybės konstituciją, kurią jie patys buvo surašę vos tik prieš penkerius metus, ir sugriovė demokratiją, kurią jie dėjosi kūrę.

Ir vis dėlto visų 20-ties Nepriklausomybės metų būvyje tas vos šešių mėnesių laikotarpis buvo vienintelė proga, kada partijų vadovaujantieji galėjo parodyti savo tikrai aukšto lygio valstybinę išmintį ir sugebėjimą sukurti demokratiją ir duoti jai būdingą tautinę išraišką. Deja, politiniai vadai pasirodė bejėgiais politiniais primityvais akivaizdoje didelio valstybinio ir tautinio uždavinio. Demokratija mirė. Atrodė juk, kad niekas nenešiojo gedulo, niekas nedalyvavo jos laidotuviuose.

Krikščionys demokratai erzinosi ir pyko, kad neteko valdžios tretįjį Seimą išrinkus. Jie negalėjo įsivaizduoti ir pakęsti Lietuvos, ne jų valdomos. Jie troško valdžios, ir to troškulio kankinamiems bet kuris trumpiausias kelias į valdžią jiems, atrodo, buvo priimtinas ir pageidautinas. Bet kuris konstitucinis kelias, kaip antai derybos su vyriausybe, keitimas politinės taktikos Seime, pagaliau nauji Seimo rinkimai — visa tai atrodė per ilgą ir netikrą. Staigus politinis perversmas be partnerio arba su sau menkesniu partneriu būtų ideali išeitis. Buvęs Lietuvos prezidentas A. Smetona visuomet turėjo gerą vardą ir pagarbą kariškių sluoksniuose; o tautininkų partiją, palyginus su krikščioniško bloku, buvo mažai ir nepajėgi. Tad idealus partneris perversmui įvykdyti! — Taip samprotavo sau krikščionys demokratai. Perversmą pasisėkus, po to trumpam laikui praslinkus, tuos menkus bejėgius tautininkus galima bus lengvai pašalinti ir patiems vieniems įsitvirtinti valdžios balne... Tokios tos buvo saldžios krikščioniškos svajonės! Bet niekam iš tų svajotojų neprisipažnavo karčios tikrovės sapnas, kad tas krikščioniškasis galiūnas bus nugalėtas tų bejėgių tautininkų ir tam galiūnui, kaip pablyškusiame bejėgiame šešėliui, teks slankioti po savąją žemę ištisus 13 metų...

Bet apie tai kitą kartą.

Iki pasimatymo

Stasys Kuzminskas

ARKLYS LEGENDOSE

Senovėje daug kur arklys buvo naudojamas maistui, paskiau pasidarė žmogaus draugu. Arklys užtikamas visuose pasaulio kontinentuose, kur tik gyvena žmogus. Jis prisitaiko prie visokio klimato, įvairiausios žemės paviršiaus, atlieka įvairius darbus. Arklys balnojamas, kinkomas, jis neša krovinius, sunkiai traukia vežimą, plūga, akėja ir t. t.

Senovės Romoj ir Graikijoje arklių vardai buvo siejami su herojų vardais. Tarp kitų, legendos iškelia šiuos Hektoro arklių vardus: Podorge, Aethon, Lampos. Istorinis Bucephalus, kurio greitis ir ištvermė daug kartų išgelbėjo Aleksandro gyvybę. Be to, arkliui duodama įvairių palyginių. Pavyzdžiui, mitologija arklių duoda Neptūnui, Mahometas jį padaro vėjo ir deivės Eponos sūnumi, galams jis jų globėjas.

Arklys simbolizuoja karą, bet poezijoje Pegasas, gimęs iš Medūzos, yra įkvėpimo šaltinis.

Ir ko tos legendos nepripasakoja apie arklių Pelopsas, norėdamas gauti Hippodamijos ranką, kuri pažadėta nugalėtojiui lenktynių vežimais, išgauna iš Neptūno sparnuotus žirgus. Visiems žinomas Trojos arklys, klastingiausias iš visų girdėtų. O Kaligulos arklys paskelbiamas konsulu, Anglijos karalius Ričardas III Bosworth kautynėse šaukė: „Arklys, arklys, mano karalystė arkliui.“

Taip pat arklys vaizduojamas sujungtas su kitais gyvūnais: hippocampai — arklys su žuvies uodega, centaurai hippo-grifai — pusė arklio, pusė grifo — paukštis su galiniais sparnais, tai būtybės, vaizduojančios nuostabų greitį.

Vadinasi, visose tautose ir visais laikais arklys buvo lyg meno ir poezijos šaltinis. Jo garbei būdavo ruošiamos šventės hip-

okratijos, kurių metu gražiai papuoštas, apsaugytas gėlimis arklys būdavo pagerbiamas, kaip koks karalius.

Aplamai, arklys visuomet ir visapusiškai buvo žmogaus tarnas. Žmogus, pritaikydamas ypatingus atrankos darbo metodus, pašalindamas ligas, arklių pritaikė įvairioms specialybėms.

Karas, žemės darbas, transportas tai vis sritys, kuriose arklys plačiai buvo panaudojamas. Be to, jis naudojamas mėsa, o jo kūne gaminamas serumas prieš difteritą išgelbėjo milijonus žmonių gyvybių.

J. Mšks (iš Drago)

KRAUJO BANKAS

Olandijos Raudonojo Kryžiaus iniciatyva Amsterdame kuriamas tarptautinis „kraujo bankas“. Jis aprūpins ligonines ir medicinos punktus retų grupių krauju. Kuriant „kraujo banką“, dalyvauja 15 Europos valstybių.

Atėityje, esant reikalui perpilti kurios nors retos grupės kraują, tereikės tik paskambinti į Amsterdą, ir išganingas skystis bus pristatomas lėktuvu. Vienu metu kraujo banke bus saugoma penki šimtai indų su retų grupių krauju.

ARCHYVAS JŪROS DUGNE

Nuo šiol Švedijos archyvai guli jūros dugne, už uolėtų rifų grandinės. Vidinės Malos jūros oloje, 17 m gilumoje, įrengtos naujos Švedijos archyvo nacionalinio instituto, kuriam praėjusiais metais sukako 350 metų, patalpos. Viršum vandens iškilęs tik administracinis pastatas, biblioteka. Didžiausioji salė, laiptai, lifai, kuriais patenkama į šešis požeminius aukštus ir keturios šoninės salės po 30 m ilgio yra po vandeniu.

Europos lietuvių kronika

LONDONAS

SVEČIAS DR. A. RUKŠA

Nuolat gyvenęs Augsburgėje, Vokietijoje, į Britaniją buvo užsukęs dr. Antanas Rukša. Pakelavęs po kraštą, kelioms dienoms buvo apsisostojęs Lietuvių Namuose Londone ir apsipažino su kai kuriomis šios sostinės įdomybėmis.

Dr. A. Rukša — mokslo žmogus ir pedagogas, klasikinių kalbų specialistas ir tų literatūrų vertėjas į lietuvių kalbą. Dabar daugiausia atsidėjęs lietuviškiems istorijos dalykams — parašęs didesnę darbą apie Lietuvos universitetą kolektyviniam leidiniui, rašęs apie švietimą nepriklausomoje Lietuvoje ir apie lietuvių kovas su lenkais.

KUN. H. SULCO PAMALDOS

Liepos 13 d., sekmadienį, 11 val. ryto, jaunasis kunigas salezietis Hermanas Sulcas Lietuvių bažnyčioje Londone laikys šv. Mišias. Prieš Mišias bus procesija su šv. Sakramentu.

Su jaunuojų kunigu kartu atvyksta buvęs nottinghamietis kun. M. Burba. Kadangi tą dieną bus daugiau svečių kunigų, visi tikintieji galės pasinaudoti jų patarnavimu ir gausiau eiti prie šv. Komunijos.

Po pamaldų Londono moterys saleziečių rėmėjos rengia jaunųjų kunigų garbei pietus Londono Sporto ir Socialinio klubo salėje. Londono jaunimas atliks programą. Numatantieji dalyvauti pietuose, prašomi užsirašyti ir užsimokėti (mokestis 1 šv.) pas V. Jurienę Baltic Stores, S. Kasparą ar I. Dailidę galimai greičiau.

DIDŽIOSIOS BRITANIJOS LIETUVIAI PASITINKA KUN. HERMANĄ SULCĄ

Kai dabar Lietuvoje suvaržytos galimybės išeiti į kunigus, praeitų metų gale Europos lietuviai susilaukė naujo jauno kunigo Hermano Sulco, kuris netrukus apilankys ir Britanijos lietuvių kunigas.

Hermanas gimė 1939 m. Klaipėdos mieste. Jo tėvelis buvo vokiečių, o motina lietuvių, kilimo iš Kretingos. Karo audra nubloškė dar visai mažą Hermaną į šiaurės Vokietiją. 1944 m. savo akimis jis matė tėvelio tragišką mirtį: artilerijos sviedinio skeveldra pataikė jam tiesiai į galvą.

Kaip tremtinys ir našlaitis, Hermanas greitai susipažino su vargdenio durbia. 1951 — 1954 metais jis lanko Vasario 16 gimnaziją, kurioje aktyviai dalyvauja skautuose ir ateitininkuose.

1954 m. nuvyko į Italiją tęsti mokslo lietuvių saleziečių gimnazijoje. Ir čia dalyvauja jaunimo ir ateitininkų organizacijose.

1958 m. baigęs gimnaziją, stoja į saleziečių centrinių novicijatą-naujokyną. 1959 m. baigia naujokyną ir rudenį pradeda studijuoti filosofiją Foglizzo mieste. 1963-64 metais atlieka pedagoginę 2 metų praktiką jo lankytoje saleziečių gimnazijoje, dėstydamas vokiečių ir lotynų kalbas ir vadovaudamas jaunimo ir ateitininkų organizacijoms.

Teologijos studijas pradeda 1965 m. Romoje, tarptautiniame saleziečių universitete, o 1968 m. įsigyja teologijos bakalaurato laipsnį ir tų metų gruodžio 21 d. įšventinamas kunigu.

Jaunojo kunigo didžiausias troškimas darbuotis su jaunimu. Britanijoje jis labiausiai nori susipažinti su jaunimu. Iki šiol jis yra jau užmezgęs daug pažinčių su jaunimu, yra dalyvavęs kaip Italijos jaunimo atstovas Pasaulio Jaunimo Kongrese 1966 m. Čikagoje, vėliau Religijame Kongrese Vašingtone ir įvairiose jaunimo stovyklose.

s. k.

NOTTINGHAMAS

SUSITIKIMAI SU KUN. H. SULCU

Liepos 20 d. Nottinghamo lietuviai priima didžiai gerbiamaį neopresbiterį kun. Hermaną Sulcą, S.D.B. Jo pirmosios mišios Nottinghamas bus atšaužamos St. Patrick bažnyčioje 12.30 val.

Per mišias giedos solistė Vida Gasperienė.

Tuojuo po mišių susitikimas su tautiečiais ir jaunimu parapijos salėje.

ATVYKSTANTIEMS LONDONAN

Gražioje ir ramioje Londono dalyje, prie pat KEW botanikos sodo, išnuomojami kambariai atvykstantiems atostogoms ar su reikalais Londonan.

Vienam asmeniui, įskaitant pusryčius, parai 27/6.

Svečiai priimami tik iš anksto užsiskaitus. Ilgesniam laikui žymi nuolaida.

14, Priory Rd., Kew, Surrey. Pasiekiami po žemiu iš Kew Gardens stoties, arba autobusais: 27, 27A ir 65. Skambinti telefonu 940-63-77.

MANCHESTERIS

LINKSMA GEGUŽINĖ

DBLS Manchesterio Jaunimo skyrius Lietuvių klubo patalpose liepos 12 d., šeštadienį, 3 val. popiet, ruošia GEGUŽINĖ.

Bus sporto rungtynės, įvairūs žaidimai ir įdomi loterija. Taip pat pirmą kartą Manchesterio pasirodys Bradfordo tautinių šokių grupė Atžalynas, Londono grupė Grandis, Manchesterio jaunieji skautai ir tautinių šokių grupė Aušra.

Veiks baras. Bus užkandžių. Prašome visus nepraleisti progos pasilinksinti kartu su mumis.

DBLS Manchesterio Jaunimo Skyrius

DARIAUS IR GIRENO MINĖJIMAS

LVS „Ramovės“ Manchesterio skyrius liepos 19 d., šeštadienį, 5.30 val. p.p., Lietuvių klubo patalpose (121 Middleton Rd., Crumpsal, Manchester 8), rengia Dariaus ir Gireno minėjimą.

Programoje: J. Levinsko paskaita ir meninė dalis, kurios metu pasirodys J. Kutkutės vadovaujami jaunieji skautai su dainomis ir tautiniais šokiais. Dar bus tai diena pritaikytų eilėraščių ir linksmoji dalis. Baras veiks iki 11 val. vakaro.

Kviečiami visi iš toliau ir arčiau atvykti į minėjimą ir tuo pagerbti mūsų žuvusius Atlanto nugalėtojus.

Tą pačią dieną atvyks svečiai skautai iš Vokietijos, ir bus proga susipažinti su jais ir pasidalyti išpučiais.

Skyriaus Valdyba

PADEKA

Nuoširdžiai dėkojame abiem solistėms, V. Gasperienėi ir V. Galbuogytei, ir baleto šokėjai J. Vainoriūtei, kurių dėka buvome pajėgūs suruošti koncertą. Dėkojame DBLS vicepirmininkui J. Alkiui, DBLS Tarybos pirmininkui dr. S. Kuzminskui, Anglijos Skautų Rajono vadui J. Maslauskui, kun. V. Kamaičiui, kun. A. Gerybai, kun. A. Putcei už malonų atsilankymą. Dėkojame V. Galbuogienei už gražų vaišių paruošimą, O. Ramonienėi už gražų pašėimininkavimą, Vainorienei už loterijos pravėdimą, visiems ekskursijų vadovams už ekskursijų suruošimą ir gražų prisidėjimą prie koncerto ir visiems dalyvavusiems iš arti ir toli, kurių buvo apie 230 sielų. Tariame lietuvišką ačiū.

DBLS Manchesterio Skyriaus Valdyba

DERBY

DARIAUS IR GIRENO MINĖJIMAS

Liepos 12 d. DBLS Derby Skyrius rengia Dariaus ir Gireno minėjimą. Minėjimas įvyks „Buxton Hotel“, Boyer St., Derby, 6 val. vakaro. Programoje bus oficialioji ir įvairi ir gyva meninė dalis, be to, bus rodomas filmas iš Sekminių įvairenybių Sodyboje.

Visus vietas bei apylinkės tautiečius ir svečius maloniai kviečiame atsilankyti. Vakaro pelnas eis Skyriaus Šalpos Komitetui.

Sk. Valdyba

BRADFORDAS

VYTIES KLUBO SUSIRINKIMAS

Liepos 20 d., sekmadienį, 3 val. p.p., šaukiamas Vyties klubo narių specialus ir informacinis susirinkimas.

Visi nariai kviečiami dalyvauti, nes bus svarstomi svarbūs reikalai.

Vyties Klubu Valdyba

PADEKA

Nottinghamo Jaunimo grupės dalyviai, kurie yra nuolat remiami LAS, reiškia didelę padėką LAS skyriui. V-bai, ypač pirminkui O. Petravičiui už nuvežimą nemo-kamai į Manchesterį birželio 28 d. ruošiant koncertą.

Ačiū labai.

Jaunimo grupės vadovė

Janina Vainoriūtė

LITHUANIA 700 YEARS

A. Geručio redaguotą anglų kalboje Lietuvos istoriją jau galima gauti ir Anglijoje. Šis didelės vertės leidinys ypatingai tinka dovanai angliškai kalbančiam bičiuliui ir juo labiau mūsų jaunimui, norinčiam pažinti savo tėvų krašto gyvenimą 700 m. bėgyje. Knygos kaina 5 šv.

Marija Gimbutas — The Balts — anglų kalba istorinis veikalas apie Baltijos žmones ir kraštus. Iliustruota, dailiai išleista, 280 puslapių knyga. Kaina 3 šv. 3 š. 6 p.

Užsakoma: Dainora, 14, Priory Rd., Kew, Surrey.

TESTAMENTAS

Jau keletą kartų buvo rašyta, kad mes visi susirūpiname savo reikalais, tai yra, kad surašytume testamentą, kol esame sveiki ir gyvi. Taip, atrodo, kad dar mes nė vienas nesirengiame mirti, o kai sudarysime testamentą, tai taisykimės jau ir karstą. Taip nėra. Visi susitvarkytume savo palikimo reikalus, jei žinotume, kada reikės palikti šį ašarų pakalnę. Bet mes to nežinome, ir testamentas paprastai daromas atsargumo dėlei.

Mes, bradfordiškiai, jau turėjome du atsitikimus, kai žmonės staiga mirė ir nepalikė jokio testamentą. Gerai, jei kas čia turi šeimą ar artimų giminių. Tada reikalai nėra jau tokie blogi. Bet jei nėra giminių ar jie likę sovietų okupuotojoje Lietuvoje, tada reikalai pablogėja. Visas palikimas tenka karūnai, jei giminių iš viso nėra, ir tik kapeikas gauna giminės Lietuvoje, nes visą palikimą stengiasi paimti rusai.

Į šį kraštą mes visi atvykome beturčiai, sukūrėme kai kurias institucijas ir jas išlaikome aukomis: Vasario Sešioliktosios gimnaziją, Saleziečius, Jaunimo Židinį Nottinghamame, skautus, Tautos Fondą. Tai vis tie žiburėliai, kurie dega mūsų aukomis. Ir ar nebūtų geriau, kad, užuot palikę savo uždirbtuosius pinigus ar turtelį karūnai, paskirstytume visa tai visoms po truputį ar bet kuriai vienai šių institucijų? Karūna užmirš mus ir nė ačiū nepasakys, o šios institucijos įsirašys mus į savo garbės rėmėjų knygas.

Manau, kad kiekvienoje kolonijoje yra žmonių, kurie sugeba tokį testamentą surašyti. O jei nėra, tai kreipkimės į artimiausią advokatą, ir jis už mažą atlyginimą tokį testamentą surašys.

Vik. Ignaitis

LIET. SODYBA

Pirmieji vasarotojai lietuviai šiais metais buvo L. Namų B-vės Valdybos pirmininkas S. Nenortas su žmona. Prie jų prisidėjo londoniškiai Skibiniauskas, kiek vėliau Vidugiris ir Strimas. Iš Rochdalės vasarotojų V. Motuzo šeima ir V. Kavaliauskas. Nuo liepos vidurio laukiama daugiau lietuvių vasarotojų.

Sodybos ežerėliui grėsė pavojus visiškai užželti. Meškeriotojai susirūpino ir ėmėsi iniciatyvos jo krantus apvalyti. Praėjusią savaitę tas darbas jau atliktas. Valymo va jų organizavo P. Gugas, o stambiausias rėmėjas buvo T. Vidugiris. Dar liko neišspręsta vandens papildymo problema.

Birželio paskutinį šeštadienį Sodyboje išsklavo lenkų jaunimo klubas „Mille nium“, o liepos 6 d. atvyksta kita didelė lenkų ekskursija — apie 100 žmonių. Visi jie patenkinti priėmimais kainomis ir sužavėti Sodybos grožiu.

Sodybos klubo šaudymo sekcija šią vasarą organizuoja visos Hampshire srities šaudymo pirmenybes, taip pat numato dalyvauti įvairiose Anglijos šaudymo rungtynėse. Sekcija nuolat auga ir plečia savo veiklą.

Buvusiam Sodybos gyventojui A. Gyliai laimingai pasisekė įsikurti kpt. Cheshire vardo invalidų namuose visai netoli Sodybos. Vadinamieji Cheshire Homes yra geriausia šios rūšies institucija visame krašte ir plečia savo veiklą ne tik Anglijoje, bet ir užsieniuose.

PAGERBTI LIETUVOS KANKINIUS DABARTINĖ PROGA NEPASIKARTOS

Mums, dabar gyvenantiems, tenka nepasikartojanti privilegija įamžinti Lietuvos vardą ir jos kankinių atminimą lietuviška koplyčia šv. Petro bazilikoje Romoje.

Tapti šio darbo dalininku laiko jau ne daug beliko.

Kviečiame visus įamžinti savo ir savųjų vardus Lietuvos Kankinių koplyčios kūrėj tarpe.

Aukos siųsti adresu: LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND, 2701, W. 68th St. Chicago, Ill. 60629.

TURTINGI VISADA DAROSI

TURTINGESNI

Ir čia yra planas, kaip prisijungti prie jų:

1. Taupyk kas mėnesį po 20 svarų, ir per metus bus ne 240 svarų, bet 256 svarai.
2. Investuok į Baltic Savings & Investments Co., ir jūsų investicija per metus uždirbs 8% gryna, kas yra lygu 12%. Investuotas 1000 svarų jau per vienerius metus uždirbs 80 svarų.

Baltic Savings & Investments Co., 421 Hackney Rd., London, E.2, England.

Tel. 01 739 8734

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybę ir sutvarkome palikimo reikalus.

KONCERTAS MANCHESTERYJE

Štai daugiau kaip 20 metų gyvename šiame visais požiūriais svetimame krašte. Metai slenka kaip rūkas ir dingsta į nežinią. Po darbo Tu, žmogau-lietuvi, žiūri pro langą ir lauki žydrios padangės gabalėlio. Saulės spindulių žiupsnelis, Tu žinai, pažadinti Tavo paniūrusią sielą, Tavo veidas nušvintęs šypsena, ir Tu vėl pradėtum gyventi...

Argi ne taip atsitiko su lietuviais, suvažiavusiais pasiklausyti V. Vainoriūtės-Gasperienės ir V. Galbuogytės koncerto, suruošto DBLS Manchesterio skyriaus?!

Vos išgirdę tik pirmąsias dainas, mes pradėjome gyventi. Abi solistės savo žaviais balsais žertė žėrė džiaugsmo spindulius ir mūsų sielas. Mes džiaugėmės kaip lietuviai, mes žavėjome kaip dainų vaikų, mes dėkojome svaigulio katutėms, margaspalvėm gelėm ir žydria ašara, atėjusia iš sužadintų širdies, bet dar nenuriedėjusia per skruostą, mes jautėme, kad žodžiai bus pablyškę ir sakiniai per neišraiškūs.

Koncerto metu praskambėjo dainos visų mūsų žinomiausių muzikų-kūrėjų: Kačanausko, Šimkaus, Sasnausko, Jakubėno, Banaičio, Žilevičiaus ir kitų. Be to, taip pat puikiai buvo išpildytos arijos iš pasaulinių operų Verdi, Puccini, Bizet ir Žilevi-

čiaus lietuviškos operetės „Raseinių Magdė“.

Abi solistės žavėjo lietuvius ne tik savo balsais, bet ir savo sugebėjimais dainą iškelti iš pasakos gelmių ir perduoti jausmų pasauliui. Šis abiejų solisčių subtilus sielos jautrumas dažnai lietė talento erdves.

Tie iš mūsų tarpo, kurie gerai pažįstame nepriklausomos Lietuvos garsius dainininkus ir daug kartų įvairiomis progomis žavėjome jais, labai norėtume ir V. Vainoriūtę-Gasperienę ir V. Galbuogytę matyti įreminantį Lietuvos Valstybės Operos rūtos šaka papuoštą aksomo užuolaidas. Kaip gražu ir kaip žavai tai būtų joms ir taip pat mums!

Ačiū Janinai Vainoriūtei už du šokių, kuriuose ji parodė norą ir ryžą mokytis, tobulintis ir siekti tokių aukščių, kokių yra pasiekusi ir toliau siekia jos sesuo dainininkė. Širdingas ačiū Janinai!

Atsisveikinant norėtusi tik štai ką pasakyti: trokštame jus vėl išgirsti ir išvysti, nes norime vėl pagyventi tą dainą, tuo džiaugsmu, ta šypsena, tuo grožiu, tuo balsų žaviu skambesiu...

Koncerte buvęs S. K.

P. S. Ačiū DBLS Manchesterio skyriui ir visiems talkininkavusiems.

VOKIETIJA

BIRŽELINIŲ MINĖJIMAS

Birželio 22 d. Bendruomenės valdybos minėjimams rengti vadovas Vyt. Bernotas parengė puikią Birželio įvykių programą. Scena buvo specialiai papuošta berželiais ir eglutėmis. Fone kabėjo lietuviška vėliava, perjuosta trimis rėžiais. Virš vėliavos skrido didžiulė laisvoji vytis.

Minėjimo žodį tarė jaunimo vadovas Marijus Dresleris, primindamas tėvynės kančią ir partizanų drąsą. Vyt. Bernoto surengta montажe prelegentas deklamujo apie Lietuvą, pasirodė tremtinių šeima prie pakelių koplytėlės, vėliau trejėkė atnešė iš beržų sukalta kryžių, kurį įsmeigė prie kritusio kario kapo. Viena lietuvių padėjo gėlių puokštę, o kita vainiką ant kryžiaus. Scenos tolimoje buvo girdimi žodžiai ir muzika apie kenčiančią Lietuvą.

Programoje pasirodė Daina Pungitytė ir Kristina Radzevičiūtė, kurios padėklavo pritaikytų eilėraščių. Papildyta tautinių šokių grupė pašoko porą tautinių šokių.

Dainos mėgėjų būrelis šį kartą padainavo 6 dainas: Jaunimo giesmę, Oi, liūdnas, Kur giris žaliuoja, Nurimk, sesut, Miškų gėlė ir Leiskit į Tėvynę.

Po padėkos žodžio dalyviams ir programos išpildytojams buvo sugiedotas Lietuvos himnas.

K. A.

PABALTIEČIŲ KONCERTAS LUEBECKE

Birželio tragiškųjų įvykių rėmuose, pagal nusistovėjusią seną tvarką, šiais metais išpuolė eilė suruošti kultūrinį vakarą lietuviams Luebecke. Todėl birželio 28 d. gana skoningoje Kath. Gesellenhaus salėje su išstatytomis scenoje Fed. Vokietijos ir Baltijos tautų valstybinėmis vėliavomis bei išpuostoje gražiomis gėlėmis, gausiai susirinkus įvairių tautų publikai, prasidėjo iškilmingas aktas. Neatvykus kvietiamajam PLB Krašto Valdybos prelegentui, pagrindinę kalbą pasakė dekanas Vaclovas Šarka. Po kalbos sekė įvairių tautinių grupių atstovų sveikinimai. Žodžiu sveikino Luebecko miesto vardu Propst Paul Biedendieck, latvių — Elvira Brīcis, estų — Silvia Lemke, ukrainiečių — Valentin Stadrnitschenko ir lenkų — kun. Stanisław Ren. Raštu pasveikino Schleswig-Holstein krašto ūkio ministeris Gerhard Gaul, Socialinės ministerijos vyriausias tarėjas Gramsch ir Luebecko miesto kultūriniais reikalais senatorius dr. Wilhelm Steinbrecher.

Toliau sekė meninė dalis su lietuvių liaudies dainomis. Gerai pasirodė solistė Izabelė Šrederienė, kuri padainavo Paukštūžėlį skrajūnėli, Oi kas sodai, Kas subatos vakarėlį, visos Šimkaus, ir kitų mūsų liaudies dainų. Solistę pianu palydėjo Silvija Lemke. Labai gerai pasirodė ir debiutavo Luebecke mūsų jaunų vyrų kvartetas „Baltija“ iš Westfalijos. Duesseldorfo — Juozas Jasulaitis, Stasys Jasulaitis, Erikas Rotkis, Helmutis Bertulaitis ir akordeonistas Vilius Lemkis. Kvartetą išpildė Kokiais keliais bekeliaučiau, Išky-lautojų dainą, Kai pamaičiau aš jau ir kitas dainas. Šiam jaunam kvartetui, kuris turi tokį platų lietuviškų dainų repertuarą, linkėtina dirbti ir tobulėti, žengti pirmyn ir

stiprėti, tuomet ilgainiui galima laukti iš jo labai tvirtą vieneto visoje Fed. Vokietijoje. Bavo duesseldorfiečiai lietuviai jaunuoliai!

Menininkai buvo apdovanoti gražių gvazdikėlių puokštėmis, o Propst Povilą Biedendieck ir kun. Petrą Girčių išvakarėse jų vardadienių proga dekanas Šarka apdovanojo lietuviškomis plokštelėmis.

Po to sekė jausmų pabūvis ir atsisveikinimas su svečiais, kurių buvo atvykęs visas autobusas iš Pinneburgo ir Hamburgo, jų tarpe PLB Hamburgo apylinkės pirmininkas Jonas Valaitis, PLB Pinneburgo apylinkės pirmininkė Marija Berentienė, žurnalistė Valerija Čekauskienė, kun. Petras Girčius ir daug kitos rinktinės ir miesto publikos.

Ruošiant šį parengimą-koncertą, daug darbo įdėjo Pranas Liegus ir dekanas Vaclovas Šarka, o didžiąją dalį išlaidų padengė Schleswig-Holstein Socialinė ministerija. Kaip vieniems, taip ir kitiems priklausė visų lietuvių nuoširdžiausia padėka.

J. Pyragas

JONINĖS GIMNAZIJOS

Vasario 16 Gimnazija Vokietijoje birželio 14 d. suruošė Joninių šventę, kuri atkreipė ypą didelį dėmesį vokiečių spaudos.

Programa, žinoma, buvo irgi patraukli. Mok. A. Krivickas buvo suruošęs dailės parodą su atskiru mokinių spalvotos grafikos skyriumi, o kun. J. Dėdinas — Gimnazijos fotografijų parodą.

Šventė atidaryta Gimnazijos dir. V. Natkevičiaus ir mokytojų A. Krivicko ir Fr. Skėrio prakalbomis. K. Motgabis vedamas choras sudainavo aštuonę dainų, E. Tamošaitienės šokėjai suoko net dešimt šokių. G. Bauras pravėdė krepšinio rungtynes, A. Krivickas ir F. Skėrys žaidimus ir mįsles ir Joninių nakties apeigas.

Kitą dieną buvo evangelikų ir katalikų pamaldos, kovotojų dėl lietuvių tautos laisvės prisiminimas ir metinis tėvų susirinkimas.

Šventės reportažus išsispausdino „Mannheimer Morgen“, „Darmstadter Echo“, „Weinheimer Nachrichten“ ir „Weinheimer Nachrichten Vorschau“ (pastarajame išspausdintas paties to visada judrumo ir gyvybingumo Gimnazijoje ir visuomenėje pasireiškiančio mok. Fr. Skėrio reportažas).

IR VASARĄ, IR ŽIEMĄ, IR RUDENĮ, IR PAVASARĮ ne tik maistu, bet ir kitomis gėrybėmis

Jei saviems padėti nori,
Padarysi tai tikrai,
Kreipkis tik tuojau pas TAURĄ,
Ir neliks kienė kiau!

TAURAS

3, ST. DUNSTAN'S GARDENS,

LONDON, W.3.

Tel. ACO 4374

Atstovas Manchesteryje:

L. Puras, 79, Victoria Cresce., Eccles, Manchester

EUROPOS LIETUVIS —

LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1 Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARK 2470.

Ledžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Liet. Namų Akc. Bendrovė.

Redakcija rankraščius taise ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 50 šil.; do-lerio kraštuose — 6 dol. metams; Vokietijoje — DM 22.

Už laikraštį kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjas, nei redakcija nesilima atsakomybės.